

Κόντρα στο ρεύμα - Στερεότυπα

Στόχοι:

- Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η πρώτη εντύπωση μπορεί να είναι παραπλανητική
- Να εντοπίσουν τις παγίδες που κρύβουν τα στερεότυπα
- Να εντοπίσουν περιπτώσεις της καθημερινότητας που λειτουργούν με στερεότυπα και να διερευνήσουν πώς αυτά επηρεάζουν τη συμπεριφορά τους

Διάρκεια: Μία ώρα

Προτεινόμενες τάξεις: Όλες οι τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου

Τι χρειαζόμαστε: Έναν πίνακα για να καταγράψουμε λέξεις και έννοιες-κλειδιά, μια ευρύχωρη αίθουσα

Πηγή: Δημοκρατία και συλλογική θεατρική δημιουργία - Οράματα για το μέλλον³³, Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, & τεχνικές εκπαιδευτικού δράματος (προσαρμογή)

Θέματα: Στερεότυπα, δικαίωμα στη διαφορετικότητα, διακρίσεις

Περιγραφή:

1ο Μέρος:

1. Εξηγούμε στους μαθητές ότι για ζέσταμα θα κινηθούμε στο χώρο. Θα πρέπει όμως να βρούμε ένα ίδιο περπάτημα για όλους και ζητάμε να προτείνουν τα χαρακτηριστικά του (π.χ. ρυθμός, κατεύθυνση, ακριβής κίνηση κ.λπ.). Θα πρέπει να κινούμαστε όλοι ακριβώς με τον ίδιο τρόπο.
2. Προτού ξεκινήσει η δραστηριότητα, διακριτικά κρατάμε παράμερα δύο ή τρία άτομα και τους δίνουμε την οδηγία να ξεκινήσουν με το σύνθημά μας να κινούνται ανάμεσά μας με εντελώς διαφορετικό, ελεύθερο τρόπο.
3. Οι μαθητές αρχίζουν να περπατούν, όπως έχουμε αποφασίσει από κοινού. Στη συνέχεια δίνουμε το σύνθημα να ξεκινήσουν και οι υπόλοιποι με την ελεύθερη κίνηση. Αφήνουμε την άσκηση να εξελιχθεί για μερικά λεπτά, παρατηρώντας εάν η διαφορετική κίνηση των δύο-τριών ατόμων φέρνει κάποια αναστάτωση, αλλαγή ή επιρροή γενικότερα στους υπόλοιπους μαθητές.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

- Ζητάμε από τους μαθητές να περιγράψουν τι πιστεύουν ότι συνέβη.

33. Γιαννούλη, Μπ. (επιμ.) Δημοκρατία και συλλογική θεατρική δημιουργία. Οράματα για το μέλλον. Υλικό από την καλοκαιρινή θεατρική κατασκήνωση Νεανικές Θεατρικές Φωνές 2009, Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, Αθήνα, 2010.

- Ζητάμε επίσης να μας εξηγήσουν πώς αισθάνθηκαν, όταν περπατούσαν όλοι με τον ίδιο τρόπο και αν άλλαξε κάτι μέσα τους, όταν προστέθηκαν και τα τρία τελευταία άτομα. Πιθανές απαντήσεις που θα δοθούν από τους μαθητές μπορεί να αναφέρουν ότι αποσυντονίστηκαν, ζήλεψαν την ελεύθερη κίνηση και την ακολούθησαν ή όχι (και γιατί), εκνευρίστηκαν κ.λπ. Δεν ξεχνάμε να ρωτήσουμε επίσης και την τριάδα με την ελεύθερη κίνηση για το πώς αισθάνθηκαν που πήγαιναν «κόντρα στο ρεύμα». Ήταν εύκολο, δύσκολο, απολαυστικό, κουραστικό; Γιατί;
- Στη συνέχεια ρωτάμε τους μαθητές, εάν αυτό το σχήμα με τη διαφορετική «κίνηση» ενάντια σε αυτήν που είχαμε από κοινού αποφασίσει, καθώς και τα συναισθήματα που τη συνοδεύουν, ισχύουν για κάποια συνθήκη στην καθημερινή ζωή μας, ή αν έχουν βιώσει οι ίδιοι μια τέτοια συνθήκη.
- Εάν ναι, έπαιζαν το ρόλο του μέλους μιας «ομάδας με προκαθορισμένη κίνηση» ή ενός που πάει κόντρα σε αυτήν; Πώς αισθάνθηκαν;
- Γιατί πιστεύουν ότι κάποιος άνθρωπος μπορεί να επιλέξει να πάει με το ρεύμα ή κόντρα σε αυτό;
- Υπάρχουν χαρακτηρισμοί σε αυτές τις περιπτώσεις που χρησιμοποιούνται για τον έναν ρόλο ή τον άλλον;

2ο Μέρος:

1. Ζητάμε από τους μαθητές να κινηθούν ελεύθερα σε έναν άδειο χώρο. Με το σύνθημα που δίνουμε οι μαθητές θα πρέπει να σχηματίσουν δυάδες με το άτομο που γνωρίζουν λιγότερο.
2. Χωρίς να μιλήσουν καθόλου, οι δυάδες κάθονται αντικριστά και σκέφτονται απαντήσεις στις ακόλουθες ερωτήσεις για τον απέναντί τους, τις οποίες πρέπει μετά να θυμούνται:
 - Ποιο είναι το αγαπημένο του/της χρώμα;
 - Τι μουσική ακούει;
 - Με ποιο καρτούν θα τον/την παρομοιάζεις;
 - Τι θα τον/την εκνεύριζε σε σας;
 - Τι πιστεύεις ότι τον/την εκνευρίζει γενικά;
 - Πιστεύεις ότι είναι τακτικό και οργανωτικό άτομο ή όχι;
 - Θα έπαιζες μαζί του/της παιχνίδια στον υπολογιστή ή θα πήγαινες σινεμά;
 - Του/της αρέσει καλύτερα να διαβάζει ή να καθαρίζει;
3. Στη συνέχεια οι δυάδες συζητούν και αποκαλύπτουν ο ένας στον άλλον τις απαντήσεις που έδωσαν στα παραπάνω ερωτήματα.

4. Οι ερωτήσεις συνεχίζονται, αλλά τώρα οι μαθητές πρέπει να κοιτάξουν όλη την υπόλοιπη τάξη και να σκεφτούν τα παρακάτω:
- Αν ήταν στενοχωρημένος ο συμπαίκτης σας, ποιο πρόσωπο από την τάξη θα επιλέγατε για να τον παρηγορήσει;
 - Ποιον θα διαλέγατε για να τον συμβουλευτεί για τα οικονομικά του;
 - Ποιον θα διαλέγατε για να φτιάξει το χαλασμένο ράφι του;
 - Ποιον θα διαλέγατε για να τον συμβουλευτεί σε ένα ερωτικό πρόβλημα;
5. Σε κύκλο στη συνέχεια συζητάμε όλοι μαζί, ποιους επέλεξαν από την τάξη για να βοηθήσουν στις παραπάνω καταστάσεις.

Ανασκόπηση και αξιολόγηση

Συζητάμε με τους μαθητές γύρω από την ύπαρξη στερεοτύπων. Μπορούμε να θέσουμε ερωτήματα όπως:

- Εκπλαγήκατε με τα χαρακτηριστικά που σας προσέδωσαν; Ήταν κοντινά στα πραγματικά σας χαρακτηριστικά ή στο πώς βλέπετε εσείς τον εαυτό σας;
- Σας άρεσαν τα χαρακτηριστικά που σας προσέδωσαν; Τι θεωρείτε ότι έκανε τους άλλους να πιστέψουν ότι τα έχετε;
- Ανταποκρίνεται η εξωτερική εικόνα κάποιου στην πραγματικότητα;
- Θα θέλατε να έχετε το χαρακτηριστικό που σας προσέδωσαν;
- Ποια εξωτερικά χαρακτηριστικά του άλλου επηρέασαν τις επιλογές σας;
- Επηρέασε κάποιο χαρακτηριστικό του άλλου τη συμπεριφορά σας απέναντί του;

Ιδέες για τη συνέχεια

Μπορούμε με την τεχνική του καταιγισμού ιδεών να φτιάξουμε μια λίστα στον πίνακα, συμπληρώνοντας τη φράση: «Σήμερα είμαι...». Οι μαθητές μπορούν να συμπληρώσουν τη φράση με ένα χαρακτηριστικό που τους αποδίδεται από ένα συγκεκριμένο περιβάλλον, στο οποίο κινούνται, π.χ. «σήμερα είμαι... η άτακτη κόρη που παράκουσε τη μητέρα της», «σήμερα είμαι... ένας καλός φίλος που ακούει τα προβλήματα του κολλητού του» κ.λπ. Αυτό μπορεί να γίνει ομαδικά, ή εναλλακτικά για κάθε μαθητή ξεχωριστά, όπου θα του προσθέτουν χαρακτηριστικά οι υπόλοιποι. Στο τέλος μπορούμε να κάνουμε μια ανασκόπηση και να εντοπίσουμε πιθανές αντιθέσεις στα χαρακτηριστικά που συγκεντρώνει κάποιος σε διάφορες πτυχές της ζωής του.

